

๗. บทขยายกิริยาในระหว่าง และประโยชน์แห่ง

บทขยายกิริยาในระหว่าง

อาจจะเป็นบทนามศัพท์ อพยยศัพท์ กิตก์ สามส ตทบิตรก็ได้ อาจจะประกอบด้วย ทุติยาภิวัตติ ถึง สัตตมวิวัตติ หมู่ใดหมู่หนึ่ง เมื่อนักศึกษาแปลกิริยาในระหว่างจบแล้ว จะต้องแปลบทขยายกิริยาในระหว่างเป็นลำดับต่อไปจนกว่าจะหมดช่วงของกิริยา ในระหว่างนั้น ๆ จึงจะแปลบทกิริยาในระหว่างและบทขยายช่วงต่อไป แม้ข้อความที่เป็น เลขในหรือข้อความที่อยู่ภายใต้ อติ ศัพท์ทั้งหมด ที่ใช้กิริยาในระหว่างเป็นตัวเปิด ก็ถือว่า เป็นบทที่เนื่องกับกิริยาในระหว่างได้ เช่น

ເອກສົ່ງ ແຮ ຂໂນ ກຕຸດໍາ ກຕວາ, ກຣຍາ ກຸຖໂຮ (ຫຼັກວາ), ຄຈລ ທຸວາຮ ນີສີທາຕີ ວຕວາ, ເອກ ດພກ ປວິສີຕຸວາ, ທັນທຳ ດຄນທີ ພ ທີ່ເນັ້ນຕົວໜາ ອື່ບທີ່ເນັ້ນກັບກີຣີຢາໃນຮະໝວງ ຕ້ອງແປລໃຫ້ຈົບທ່ານັ້ນກ່ອນ ຈຶ່ງຈະແປລກີຣີຢາໃນຮະໝວງຕ່ອໄປໄດ້

ถ้ามีบทนามศัพท์ที่ประกอบด้วยทุติยาภิวัตติ แต่แปลไม่ออกสำเนียงวิวัตติ เรียกว่า กิริยาภิเสสน เช่น ສູ່ ສີຕຸວາ ນອນแล้ว ສບາຍ, ມາຮຣວ່ ຮົວຕຸວາ ຮ້ອງແລ້ວ ຮ້ອງເສີຍດັ່ງ ບົດໜ່ານີ້ກ່າວແປລເປັນบทขยายกิริยาในระหว่าง ແມ່ນบทขยายกิริยาของประโยชน์แห่ง ກໍເຊັ່ນເຕີຍວກັນ

๘. ກີຣີຢາຄຸມພາກຍ

เมื่อนักเรียนแปลกิริยาในระหว่าง บทที่เกี่ยวกับกิริยาในระหว่าง และประโยชน์แห่ง จนหมดแล้ว ก็แปลกิริยาคຸມພາກຍຕ່ອໄປ

ກີຣີຢາຄຸມພາກຍ ອື່ບທີ່ເປັນສ່ວນສຳຄັນຂອງข้อความນັ້ນ ๆ ຢ່ວ່າ ກີຣີຢາທີ່ເກີດຂຶ້ນ ເປັນຕົວສຸດທ້າຍຂອງข้อความນັ້ນ ກີຣີຢາຄຸມພາກຍ ມີດັ່ງນີ້

๑. **ກີຣີຢາອາຂຍາຕ** ທັ່ງหมด เป็นກີຣີຢາຄຸມພາກຍຕ້ອງມີ ວຈນະ ບຸຮຸ່ງ ແລ້ວອັນກັບປະຮານ ຍກເວັນ ຝາວວາຈັກ ທີ່ກຳຫັດໃຫ້ເຂົາພາະ ເຕ ເທົ່ານັ້ນ ປະຮານຈະເປັນ ວຈນະ ຢ່ວ່າ ບຸຮຸ່ງ ອະໄຮກີ່ໄດ້ (ດູກີຣີຢາຄຸມພາກຍ ຈາກບທທີ່ ๑ ເພີ່ມເຕີມດ້ວຍ)

๒. **ກີຣີຢາກິຕກ** ທີ່ປະກອບດ້ວຍ ຕ ອນີຍ ຕພພັຈຈີຍໄມ່ມີກີຣີຢາອາຂຍາຕ ອູ້ໃນประโยชน์ ນັ້ນ ແລະຈະຕ້ອງມີ ລົງຄະ ວຈນະ ວິວັດຕີ ແລ້ວອັນກັບປະຮານ ຍກເວັນຈາວວາຈັກ ກຳຫັດໃຫ້

ประกอบกริยาเป็นนปุ่งสกลิงค์ เอกวจนะเท่านั้น ประธานจะเป็นบุรุษหรือวожนະอะไร ก็ได้ แต่ประกอบตติยาภิกัตติ เช่น อມเหหิ มริตพິ, ຕຸມເທີ ອປປມຕຸເທີ ກວິຕພິ ອມເທີ เป็น อຸຕຕມບຸຮູ່ ພຫວຈນະ, ຕຸມເທີ เป็น อຸຕຕມບຸຮູ່ ພຫວຈນະ ແຕ່ ມຣິຕພິ ແລະ ກວິຕພິ ທ່ານໃຫ້ประกอบเป็นเอกวจนະ ນປຸ່ງສກລິງค์ ເທົ່ານັ້ນ (ດູກີຣິຍາຄຸມພາກຍໍ ຈາກບທທີ ๑ ເພີ່ມເຕີມດ້ວຍ)

๓. ດຸຍ ປັຈັຍນາມກິຕກົງ ເຊັ່ນ ດາຮຢ່າ ໃນປະໂຍຄວ່າ ເຕ ຈ ກິກູ່ ດາຮຢ່າ ຢ້ອລ ລພກາ ໃນປະໂຍຄວ່າ ຮຸ່ວໂລ ອານາ ອກາຕຸ່ນ ລພກາ

๔. ຕຸວາ ປັຈັຍ ທີ່ໃຫ້ເປັນກີຣິຍາຄຸມພາກຍໍປະໂຍຄກີຣິຍາປຣານນັ້ນ (ໃຫ້ນັກເຮັດວຽກ ດູລັກໜະຂອງປຣານນັ້ນໃນກວດສະບັບການແປລຕຸນາທີປັຈັຍໃນບທທີ ๓)

៥. ບທນິບາຕບາງຕົ້ວ ເຊັ່ນ ສກຸກາ ອາຈ, ອລໍ ຄວຣ, ລພກາ ພຶ້ງໄດ້, ອຕຸດີ ມື້ອຢູ່ ບທແລ່ນີ້ ເປັນອັພຍີສັພົບທີ່ຈຳພວກນິບາຕລົງໃນອຣຣປຸ່ງມາວິກັດຕິ

ອຕຸດີ ມື້ອຢູ່, ຍ່ອມນີ້

ຮູບສິທິອັນເປັນຄົມກີຣິບາສີໄວຍາກຮົນສາຍກັຈຈາຍນະ ແສດງໄວ້ໃນສັພົບທີ່ຈຳພວກ ແນປາຕິກບທ ວ່າ ອຕຸດີ ສກຸກາ ລພກາອີຈຸເຕເ ປຣມາຍໍ ສັພົບນີ້ ຄື່ອ ອຕຸດີ ສກຸກາ, ລພກາ ເປັນປຸ່ງມາວິກັດຕິ^๑ (ສກຸກາ ແລະ ລພກາ ດູວອີບາຍໃນບທທີ ๓)

ເຊຟາະ ອຕຸດີ ສັພົບ ນີ້ ມີຮູບແນ່ມෝນກັບ ອຕຸດີ (ອສ + ອ + ຕິ) ອາຂຍາຕ ຈຶ່ງມີອາຈາຍຢ່າງ ທ່ານ ແລະ ທ່ານ ສຳນັກໄດ້ເຮັດວຽກໄດ້ສອນກັນວ່າ ອຕຸດີ ອາຂຍາຕນັ້ນ ເປັນກີຣິຍາພິເສະ ສາມາດເຂົ້າກັບປຣານທີ່ເປັນພຫວຈນະໄດ້ແລະ ຍ່ອເຂົ້າເປັນສາມາສໄດ້ ເຊັ່ນ ອຕຸດີກາໂໄວ, ນຕຸດີປູໂວ ແລະ ຍ່ທີ່ກໍເກົ່າວິວກາວິວກາວ ອາຂຍາຕ ໃຫ້ເປັນປຣານໄດ້ດ້ວຍ ພຶ້ງທຽບວ່າ ເປັນຄວາມ ເຂົ້າໃຈຜິດເຮື່ອງໄວຍາກຮົນ ເພຣະອາຂຍາຕໄມ່ສາມາດຍ່ອເຂົ້າເປັນສາມາສໄດ້ ແລະ ໄມໃຫ້ເປັນ ນາມນາມ ຊຶ່ງຫັກການທີ່ຖືກຕ້ອງນັ້ນ ອຕຸດີ ທີ່ມີປຣານເປັນພຫວຈນະ ກົດີ ອຕຸດີໃນຮູບປັບສາມາສ (ອຕຸດີກາໂໄວ, ນຕຸດີປູໂວ) ກົດີ ເປັນ ອຕຸດີ ນິບາຕ ກີຣິຍາ

ດັ່ງນັ້ນ ຂອໃຫ້ນັກເຮັດວຽກເຂົ້າໃຈວ່າ ເມື່ອພບ ອຕຸດີ ແລະ ນຕຸດີ ໃຫ້ເປັນກີຣິຍາຄຸມພາກຍໍ ແລະ ມີປຣານເປັນເອກວຈນະພຶ້ງທຽບວ່າ ອຕຸດີ ແລະ ນຕຸດີ ນັ້ນເປັນ ອາຂຍາຕ ແຕ່ພບ ອຕຸດີ

๑. ກັຈຈາຍນະ ຂບບວັດທ່າມະໂລ ໜ້າ ๑๐๗.

หรือ นตุถิ ในข้อความใดก็ตาม ย่อเป็น-sama-sk蒂 เป็นกิริยาคุณพากย์ในข้อความ ที่มีประทานเป็นพหุจังก์ดี พึงทราบว่า อตุถิ นตุถิ เป็นนิบัตกิริยา ลงในอรรถ ปฐมาวิภัตติ มีประทานเป็นพหุจังะได้ และใช้เป็นกริยาบทคุณพากย์ได้ เรียกชื่อว่า นิบัตกิริยาคตตุวاجก (นตุถิ สำเร็จมาจากการสนธิ น + อตุถิ)

เมื่อ อตุถิ เป็นนิบัต นักเรียนจึงไม่ต้องสงสัยว่า มีรูปสำเร็จ มาจากธาตุ วิภัตติ ปัจจัย อะไร เพราะเป็นอพยยศพท รูปเดิมเป็นอย่างไร ก็คงอยู่อย่างนั้น เพราะมีตัวรายเล่น อาจารย์รายสำนักที่สอนนักเรียนว่า อตุถิ อาขยาต มีอำนาจพิเศษ คุณพากย์ ได้ทั้งเอกสารและ พหุจังะ พึงทราบว่า ตำราเล่นนั้นผิด อาจารย์ท่านนั้น เข้าใจ เรื่องไวยากรณ์คลาดเคลื่อน (ให้นักเรียนดูเพิ่มเติมหลักการแปล สกุกา, ลพภา, และ อล ที่มีอยู่ในหนังสือเล่มนี้แล้ว)

๙. บทขยายกิริยาคุณพากย์

อาจเป็นบทนำศพท อพยยศพท กิตก สามส ตัทธิต กีได อาจจะประกอบด้วย ทุติยาวิภัตติ ถึง สัตตมวิภัตติ กีได และส่วนมาก มักจะเรียงอยู่หน้ากิริยาคุณพากย์ หรือ ข้อความภายใต้ อติ ศพท ทั้งหมดที่ทำหน้าที่ขยายกิริยาคุณพากย์ ถือว่าเป็นบทที่เนื่อง กับกิริยาคุณพากย์

